

Petroleumstilsynet
Postboks 599
4003 Stavanger

Ref.:
20/00344-1 /

Dato:
04.05.2020

Saksbehandler:
Ingeborg Elise Nakken

Forslag til endring i HMS-regelverket i petroleumsindustrien - strålevernloven som hjemmelslov

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (heretter DSA) vil foreslå endring i HMS-regelverket i petroleumsindustrien ved å gjøre strålevernloven til hjemmelslov for HMS-forskriftene. Dette vil innebære at DSA kan benytte dette regelverket i forbindelse med utstedelse av godkjenninger og ved gjennomføring av tilsyn etter strålevernloven.

Innledning:

DSA har fått i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å utarbeide forslag om å gjøre strålevernloven gjeldende som hjemmelslov for HMS-forskriftene i petroleumsindustrien.

Strålevernloven gjelder på «innretning og ethvert anlegg plassert på den norske delen av kontinentalsokkelen og på norske skip og luftfartøy i områder som ikke er undergitt noen annen stats høyesterett», jf. lovens § 4. DSA utsteder godkjenninger til virksomheter i petroleumsindustrien som utøver aktiviteter som medfører ioniserende stråling i henhold til strålevernforskriften § 9, og fører tilsyn med at kravene i strålevernregelverket og vilkårene i godkjenningene er oppfylt.

Strålevernloven er imidlertid ikke hjemmelslov for HMS-forskriftene i petroleumsindustrien, og DSA kan derfor anvende disse forskriftene som rettslig grunnlag for å konstatere avvik under tilsynene. DSA ønsker derfor at strålevernloven gjøres til hjemmelslov for HMS-forskriftene slik at vi kan håndheve regelverket ved bruk av stråling i petroleumsindustrien.

Begrunnelse:

I 2017 ble HMS-forskriftene gjort gjeldende for radioaktiv forurensning og håndtering av radioaktivt avfall i forurensningsregelverket som også DSA forvalter og fører tilsyn med. DSA har etter dette benyttet HMS-regelverket i forbindelse med utstedelse av tillatelser etter forurensningsloven og ved gjennomføring av tilsyn etter forurensningsloven. Da strålevernloven ikke er hjemmelslov for HMS-forskriftene har DSA ikke kunnet benytte forskriftene ved utstedelse av godkjenninger eller som hjemmelsgrunnlag ved tilsyn etter strålevernloven. Hensynet til en helhetlig forvaltning fra DSAs side tilsier at vi burde kunne anvende HMS-forskriftene også ved forvaltning etter strålevernloven.

Stråling er nevnt flere steder i HMS-forskriftene. Ved å kunne håndheve forskriftene kan DSA påse at virksomhetene retter fokus på risikoen ved bruk av stråling, for å sørge for at risikoen for stråleeksponering og risiko for ulykker er så lav som praktisk mulig. DSA ønsker også å kunne ha mulighet til å følge opp virksomhetenes styringssystem for å sikre sporbarhet både i henhold til rutiner og prosedyrer, men også sikre at det i ettertid foreligger dokumentasjon

på hvordan dette har blitt håndtert. Styringsforskriften gjelder i stedet for internkontrollforskriften offshore og på enkelte landanlegg. Dette har betydning ved tilsyn og for vår mulighet til å granske virksomhetens kvalitetsstyringssystem og styrende dokumenter. Ved å gjøre strålevernloven til hjemmelslov for HMS-forskriftene kan DSA kreve at virksomhetene har et kvalitetssystem som ivaretar et forsvarlig strålevern. DSA kan da stille krav til at det skal foreligge prosedyrer i styringssystemene om forsvarlig bruk av stråling, og om hvordan man skal forholde seg til krav i strålevernregelverket og vilkår satt i godkjenningen fra DSA.

Hjemmel:

Internkontrollforskriften (forskrift 6. desember 1996 nr. 1127) gjelder ikke for offshorevirksomhet og de landanleggene som er nevnt i rammeforskriften § 6.

For petroleumsvirksomheten gjelder følgende forskrifter innenfor HMS:

- Rammeforskriften (forskrift 12. februar 2010)
- Styringsforskriften (forskrift 29. april 2010)
- Innretningsforskriften (forskrift 29. april 2010)
- Aktivitetsforskriften (forskrift 29. april 2010)
- Teknisk og operasjonell forskrift (forskrift 29. april 2010)

Strålevernloven er hjemmelslov til internkontrollforskriften, jf. § 11 som sier at «[K]ongen kan gi nærmere forskrifter om internkontroll og internkontrollsystemer for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne loven overholdes.» Strålevernloven kan således i medhold av § 11 gjøres til hjemmelslov for HMS-forskriftene.

Vurdering av forslaget økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil ikke medføre særlige økonomiske og administrative konsekvenser for virksomhetene. Virksomhetene forholder seg allerede til HMS-regelverket og strålevernregelverket.

For DSA vil endringen gjøre det mulig å følge opp HMS-relaterte spørsmål ved oppfølging av krav i strålevernregelverket og vilkår i godkjenningene. Det vil gjøre det enklere for DSA å håndheve vårt eget regelverk og følge opp godkjenninger vi har gitt etter strålevernloven. Det vil ikke føre til noe merarbeid av betydning for DSAs tilsynsmedarbeidere å følge opp regelverket. HMS-forskriftene vil bli håndhevet som en del av alt regelverk virksomhetene må etterleve, og kan resultere i avvik under tilsynet. Eventuelle avvik må følges opp, på lik linje med avvik etter strålevernregelverket. Dette antas å ikke medføre noe vesentlig merarbeid for DSA.

DSAs forslag:

DSA oversender med dette sitt endringsforslag, og anbefaler at det vedtas.

Det foreslås at lov om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven) av 12. mai 2000 tas inn som hjemmelslov for følgende forskrifter:

- Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (rammeforskriften) av 12. februar 2010.
- Forskrift om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (styringsforskriften) av 29. april 2010.
- Forskrift om utforming og utrustning av innretninger med mer i petroleumsvirksomheten (innretningsforskriften) av 29. april 2010.
- Forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) av 29. april 2010.

- Forskrift om tekniske og operasjonelle forhold på landanlegg i petroleumsvirksomheten med mer (teknisk og operasjonell forskrift) av 29. april 2010.

Vennlig hilsen

Hanne Kofstadmoen
Avdelingsdirektør

Sindre Øvergaard
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.